

**Vadlīnijas lielajiem komersantiem, kas pretendē uz atbalstu primārai lauksaimnieciskai ražošanai, investīciju projekta hipotētiskā scenārija pamatojuma sagatavošanai**

**1. Hipotētiskā scenārija<sup>1</sup> pamatojumā iekļauj vismaz šādas argumentētas un dokumentāli pamatotas sadaļas:**

| Nr. p.k.                                                       | Pamatojums un iesniedzamie dokumenti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Ieguldījumu veikšanas pamats                                | <p>Komersants projekta iesniegumam pievienotajā biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju pamato vai investīciju projekta īstenošana tiek veikta ar šādu ieguldījumu pamatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Atbalsts stimulē pieņemt pozitīvu lēmumu ieguldīt konkrētā Latvijas NUTS3 reģionā– bez šī atbalsta komersants ieguldījumus šajā reģionā neveiktu, un pamato, kādas darbības veiks primārās lauksaimnieciskās ražošanas nozares attīstībai.</li> </ul> <p><b>Komersants pamato atbilstību augstāk minētajam kritērijam.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 2. Investīciju projekta īstenošanas apjoms bez valsts atbalsta | <p>Komersants projekta iesniegumam pievienotajā biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju pamato, kādā apmērā investīciju projekts tiktu īstenots tikai ar komersanta pašu līdzekļiem vai tirgū piesaistīto, piemēram, kredītiestādes aizdevumu (norādot ieguldījumu apmērus sadalījumā pa finansējuma avotiem, kā arī investīciju projekta paredzamās aktivitātes), nesaņemot nekādu valsts atbalstu (t.sk., pamato, vai projektu vispār būtu iespējams īstenot). Ja komersants nespēj investīciju projektu plānotajā apmērā īstenot ar saviem līdzekļiem vai kopīgi ar cita finansētāja līdzekļiem (piemēram, kredītiestādes aizdevumu), vai ja tas tiktu īstenots ierobežotā vai atšķirīgā veidā, to pamato biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju (analizējot investīciju projekta kopējās plānotās izmaksas kopsakarā ar komersantam pieejamajiem līdzekļiem un kredītiestādes vai citu finansētāju provizorisko maksimāli pieejamo aizdevuma summu).</p> <p>Lai pamatotu komersanta spējas īstenot plānoto investīciju projektu no saviem finanšu resursiem projekta iesniegumam pievieno uzņēmuma finanšu pārskatus, t.sk., naudas plūsmas pārskatu. Plānoto investīciju ieguldījumu apmēru un tā sadalījumu pa gadiem skaidro biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju. Savukārt, lai pamatotu uzņēmuma spējas saņemt, piemēram, kredītiestādes aizdevumu projekta iesniegumam</p> |

<sup>1</sup> Nepieciešams, lai pamatotu investīciju projekta, ko plāno īstenot lielais komersants primārā lauksaimnieciskā ražošanā, stimulējošo ietekmi. Hipotētiskā scenārija pamatojums nepieciešams, lai pieteiktos investīciju projektu atlases kārtai, komersants to iesniedz gan Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai (LIAA), gan Akciju sabiedrībai "Attīstības finanšu institūcija Altum" kopā ar pieteikumu.

|                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                               | <p>pievieno uzņēmuma naudas plūsmu un kredītiestādes izsniegto izziņu par gatavību izskatīt aizdevuma piešķiršanu (ietverot arī provizorisko ārējo finansējumu un ar tā piesaisti saistītās izmaksas). Ja investīcija ir jau konceptuāli apspriesta ar ārējā finansējuma potenciālajiem piešķirējiem (piemēram, kredītiestādēm, privātā kapitāla ieguldītājiem u.c.), komersants pievieno arī ārējam finansētājam iesniegto projekta aprakstu, finanšu modeli, naudas plūsmu.</p> <p>Analīzei pievieno sagatavotu finanšu modeli, kas demonstrē investīciju potenciālo nākotnes atdevi, ja projekta īstenošana notiek bez valsts atbalsta. Ja komersants iepriekš ir jau realizējis līdzvērtīgus un/vai salīdzināmus investīciju projektus, finanšu modelis ietver arī salīdzinājumu ar iepriekš realizētajiem projektiem. Finanšu modelim detalizēti jāatspoguļo investīciju ieguldījuma apmērs, tajā skaitā, sadalījums pa gadiem un investīciju avotiem.</p> <p>Pamatojumā jāiekļauj paskaidrojošs izvērtējums, kas tiek pamatots ar tirgus izpētes rezultātiem, risku izvērtējumu, ekspertu viedokļiem un izvērtējumu (ja eksperti piesaistīti). Ja bez valsts atbalsta investīcijas projekts tiktu realizēts atšķirīgi, tas ir izvērsti jāpaskaidro, piemēram, investīcijas apjoms ļauj realizēt projektu ievērojami mazākā apmērā, kas rezultējas mazākā atdevē, vai investīcijas projektu iespējams realizēt daudz garākā termiņā, kas rada papildus slogu komersanta ikdienas darbībā, neveicina pietiekami strauju izaugsmi, samazina investīcijas atdeves rezultātus u.tml. Ja investīcija bez atbalsta rada nelielu vai negatīvu nākotnes finansiālo atdevi, finanšu modelim jāatspoguļo šāda rezultāta iemeslus.</p> <p><b>Komersantam obligāti jāpamato, ka investīciju projektu nevar īstenot bez valsts atbalsta vai tas tiktu īstenots ierobežotā vai atšķirīgā veidā.</b></p> |
| 3. Investīciju projekta īstenošanas apjoms ar valsts atbalstu | <p>Atbilstoši šai sadaļai ir jāspēj skaidri demonstrēt, kā investīciju projekts tiktu īstenots ar valsts atbalstu, salīdzinājumā ar projekta īstenošanu bez valsts atbalsta. Pamatojumam jābūt salīdzināmam ar Vadlīniju 2.punktā sniegto, lai novērtētu investīciju projekta izmaksu neto apjomu, kas saistīts ar iespēju saņemt valsts finansējumu.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>Komersants projekta iesniegumam pievienotajā biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju pamato, kādā apmērā projekts<sup>2</sup> tiktu īstenots ar valsts atbalstu<sup>3</sup>. Atbilstoši Vadlīniju 2.punktā norādītājam komersants pamato spējas īstenot investīciju projektu plānotajā apmērā sadalījumā pa finansējuma avotiem (pašu finansējuma ieguldījums, paredzamais tirgū piesaistītais, piemēram, kredītiestādes aizdevums un nepieciešamais valsts atbalsts).</p> <p>Komersants biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju pamato, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ar valsts atbalstu netiks subsidētas darbību izmaksas, kas uzņēmumam rastos jebkurā gadījumā.</li> <li>- atbalsts nekompensē parastu darījumdarbības risku<sup>4</sup>.</li> </ul> <p>Lai pamatotu komersanta spējas īstenot plānoto investīciju projektu pilnā apjomā ar valsts atbalstu, kā arī no saviem finanšu resursiem projekta iesniegumam pievieno uzņēmuma finanšu pārskatus, t.sk., naudas plūsmas pārskatu. Plānoto investīciju ieguldījumu apmēru un tā sadalījumu pa gadiem skaidro biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju. Savukārt, lai pamatotu uzņēmuma spējas saņemt cita finansētāja sniegtu finansējumu, piemēram, kredītiestādes aizdevumu projekta iesniegumam pievieno uzņēmuma naudas plūsmu un kredītiestādes izsniegto izziņu par gatavību izskatīt aizdevuma piešķiršanu tā realizācijai, ja tiek saņemts valsts atbalsts. Savukārt, lai pamatotu ārējā finansējuma nepietiekamību, projekta iesniegumam pievieno kredītiestādes vai cita finansētāja izsniegtu atteikumu finansēt investīciju projektu vai gatavību finansēt investīciju projektu daļēji vai ar nosacījumu, ka investīciju projekta finansēšana tiktu izskatīta tikai, ja tiek piesaistīts arī papildu atbalsta finansējums. Augstāk minēto apstākļu pierādīšanai komersants var papildus iesniegt arī citu pamatojošo dokumentāciju un apsvērumus.</p> <p>Tāpat pievieno sagatavotu finanšu modeli, kas demonstrē investīciju potenciālo nākotnes atdevi, veicot salīdzinošo analīzi ar investīciju projekta īstenošanu bez valsts atbalsta (kā izklāstīts Vadlīniju 2.punktā).</p> <p>Pamatojumā jāiekļauj paskaidrojošs izvērtējums, kas tiek pamatots ar tirgus izpēti rezultātiem, risku izvērtējumu, ekspertu viedokļiem un izvērtējumu (ja eksperti piesaistīti). Ja ar valsts atbalstu investīciju projekts tiktu realizēts atšķirīgi, tas ir izvērtēti jāpaskaidro, piemēram, investīcijas apjoms ļauj realizēt projektu ievērojami lielākā apmērā, kas rezultējas augstākā atdevē, vai investīcijas projektu iespējams realizēt daudz īsākā termiņā, veicina pietiekami strauju izaugsmi, uzlabo investīcijas atdeves rezultātus u.tml. Ja investīcija ar atbalstu rada ievērojamāku nākotnes finansiālo atdevi, finanšu modelim jāatspoguļo šāda rezultāta iemeslus.</p> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

<sup>2</sup> Atbalstu sniedz komersantiem, kuriem ir nepieciešams sākotnējais ieguldījums investīciju projektā, kur paredzēto attiecināmo izmaksu apmērs ir vismaz 10 000 000 euro (bez PVN), turklāt nepieciešamais sākotnējais ieguldījums, pamatojoties uz biznesa projekta (plāna) aprakstu, pārsniedz 30 % no iepriekšējo piecu gadu vidējā šī komersanta gada apgrozījuma.

<sup>3</sup> Salīdzinot scenārijus, atbalsts ir jādiskontē ar tādu pašu koeficientu kā attiecīgā investīcija attiecīgajā scenārijā.

<sup>4</sup> Atbalsts nedrīkst subsidēt darbības izmaksas, kas uzņēmumam rastos jebkurā gadījumā, un tas nedrīkst kompensēt saimnieciskās darbības parastu darījumdarbības risku. Atbalstāmas tikai papildu izmaksas, kas saistāmas ar lēmumu ieguldīt konkrētajā reģionā saskaņā ar Vadlīniju 1.punktu.

|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                     | <p><b>Komersantam obligāti jāpamato, ka investīciju projektu nevar īstenot vai īstenot plānotajā apmērā un veidā citādi kā tikai ar valsts atbalstu. Tāpat jāpamato, ka atbalstam ir stimulējoša ietekme uz komersanta rīcību tā, ka tas iesaistās nozares attīstību veicinošās papildu darbībās, kuras bez šāda atbalsta nevarētu īstenot vai īstenotu ierobežotā vai atšķirīgā veidā.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 4. Ieguvumi, īstenojot projektu bez valsts atbalstu | <p>Komersants projekta iesniegumam pievienotajā biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju pamato potenciālo ieguvumu no investīciju projekta īstenošanas, ja investīciju projekts tiek īstenots bez valsts atbalsta (t.i. no komersanta pašu līdzekļiem un/vai kredītiestādes aizdevuma).</p> <p>Biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju un tam pievienotajos dokumentos jābūt konkrētiem aprēķiniem un prognozēm, kas pierāda, vai ir pietiekami līdzekļi, lai nodrošinātu šādu rādītāju sasniegšanu pēc projekta pabeigšanas. Komersantam jāpamato ar dokumentiem potenciālo ieguvumu noteikšana, īstenojot investīciju projektu tikai no komersanta pašu līdzekļiem un/vai kredītiestādes aizdevuma - oficiālie uzņēmuma vadības dokumenti, risku novērtējumi (ieskaitot uzņēmuma atrašanās vietu saistīto risku novērtējums), finanšu pārskati, iekšējie uzņēmējdarbības plāni, ekspertu atzinumi un citi pētījumi, kas attiecas uz novērtējamo investīciju projektu, operatīvā finanšu informācija.</p> <p><b>Komersantam jāpamato investīciju projekta ieguvumus, kā arī skaidri un detalizēti jāatspoguļo ierobežojumus, kas rodas, īstenojot projektu bez valsts atbalsta. Pamatojumam ir jābūt precīzam, minot konkrētus un aprēķinos balstītus piemērus, vispārējs apraksts netiks uzskatīts par pietiekami pamatojošu.</b></p> |
| 5. Ieguvumi, īstenojot projektu ar valsts atbalstu  | <p>Komersants projekta iesniegumam pievienotajā biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju pamato potenciālo ieguvumu no investīciju projekta īstenošanas ar valsts atbalstu. Pamatojumam jābūt salīdzināmam ar 4.punktā sniegto.</p> <p>Biznesa plāna pielikumā par hipotētisko scenāriju un tam pievienotajos dokumentos jābūt konkrētiem aprēķiniem un prognozēm, kas pierāda, vai ir pietiekami līdzekļi, lai nodrošinātu šādu rādītāju sasniegšanu pēc projekta pabeigšanas. Komersantam jāpamato ar dokumentiem potenciālo ieguvumu noteikšana, īstenojot investīciju projektu ar valsts atbalstu - oficiālie uzņēmuma vadības dokumenti, risku novērtējumi (ieskaitot uzņēmuma atrašanās vietu saistīto risku novērtējums), finanšu pārskati, iekšējie uzņēmējdarbības plāni, ekspertu atzinumi un citi pētījumi, kas attiecas uz novērtējamo investīciju projektu, operatīvā finanšu informācija.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                | <b>Komersantam jāpamato investīciju projekta ieguvumus, kā arī jāpamato, ka tie bez valsts atbalsta būtu ierobežoti. Pamatojumam ir jābūt precīzam, minot konkrētus un aprēķinos balstītus piemērus, vispārējs apraksts netiks uzskatīts par pietiekami pamatojošu.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 6. Investīciju projekta atbalsta apmēra noteikšanas pamatošana | <p>Piesakoties atbalstam primārās lauksaimnieciskās ražošanas saistītām investīcijām, investīciju projekta <b>atbalsta apmērs, EUR nepārsniedz minimumu, ko komersants ir pamatojis hipotētiskā scenārijā un investīciju projekts nerada lielāku ienesīgumu nekā tas ir bijis iepriekš citos projektos, esošajās komersanta kapitāla izmaksās vai projekta īstenošanas nozarē.</b> Atbalsta apmēru komersants nosaka trīs alternatīvos veidos:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) atbalsts nedrīkst palielināt projekta IRR<sup>5</sup> virs parastajiem atdeves koeficientiem, ko attiecīgais komersants piemērojis citos līdzīgos<sup>6</sup> investīciju projektos;</li> <li>2) atbalsts nedrīkst palielināt projekta IRR virs uzņēmuma kopējām kapitāla izmaksām;</li> <li>3) atbalsts nedrīkst palielināt projekta IRR virs atdeves koeficientiem, ko parasti novēro attiecīgajā nozarē.</li> </ol> <p>Atkarībā no investīciju projekta specifikas, komersants izvēlas vienu no trīs piedāvātajiem viediem, lai pamatotu pieprasītā atbalsta nepieciešamību un noteiktu atbalsta apmēru, bez kura projekts netiktu īstenots pilnībā vai tiktu īstenots ierobežotā apmērā.</p> <p>Pieteiktā atbalsta apmērs nepārsniedz apmēru, kas izriet no papildu izmaksām (NETO papildu izmaksas), salīdzinot ar projekta izmaksām scenārijā bez atbalsta.</p> <p>Pēc tam, kad ir noteikts minimālais nepieciešamais atbalsta apmērs, komersants pārliecinās, ka pieteiktais atbalsts ir līdz 30 % no investīciju projekta attiecināmajām izmaksām, bet ne vairāk kā 10 000 000 euro, nepārsniedzot X noteikumu 17.7. apakšpunktā un 73. punktā minēto pieļaujamo atbalsta intensitāti. Akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum" piešķirtais aizdevums ir vienāds ar plānoto kapitāla atlaides apjomu.</p> |

<sup>5</sup> IRR (iekšējās peļņas norma) nebalstās uz grāmatvedības peļņu konkrētā gadā, bet tajā ir ņemtas vērā nākotnes naudas plūsmas, ko investors cer saņemt visā investīcijas termiņā. To definē kā diskonta likmi, kurai naudas plūsmas NPV ir vienāda ar nulli.

<sup>6</sup> Ar līdzīgu projektu tiek saprasta tāda pati vai līdzīga darbība (t.i., ietilpst tajā pašā NACE 2. red. saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas klasē (četruciparu kods) (NACE 2. red.))